

NAŠA SLOGA

POUČNI, GOSPODARSKI I POLITIČNI LIST.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“ Nar. Posl.

Pređplata s postarčinom stoji 2 for., a solitko samo 1 for. za cijelu godinu; Razmjerno 1 for., a solitko 50 novč. za pol godine. Izvan Cararina više postarina. Gdje se najde najmanje 8 solitaka to su voljni, da im list šaljemo svim ukupno pod jednaki zaradom i imenom, davati čemo za 70 novč. na godinu srakonu. Novci se šalju kroz postarsku Anonimnicu. Ime, prezime i najbližu Poštu valja jasno označiti. Kuma list nedodje na vrijeme, noka to javi odpravnštvu u otvorena pismu, za koje se neplaća nikakva postarina, napisav izvana Reklamaciju. Tko list prima i deli, ako je pošten, ga i plaća.

Izlazi svaki i. i 16. dan mjeseca.

UREDNIŠTVO I ODPRAVNIŠTVO

nalaze se

Tipografa Figli di C. Amati, via della Zonta, N. 7.

Pisma se šalju glatjono poštarine. Vjesti, dopisi i drugi spis štampaju se ili u cijelosti ili u izvatku, naime prama slobodnoj vrljednosti i smislu oroga lista. Ne-podpisani se dopisi neupotrebljavaju. Osobna napadajuja i čisto sukromne stvari nenalaze mjesta u ovom listu. Prihoda se pisma tiskaju po 5 novč. svaki redak. Oglasi od 8 redakata stoje 60 novč., a svaki redak surišo 6 novč. i; u slučaju opotovanja po što se pogodio oglašnik i odpravnštvu. Dopisi se nerručaju. Uredništvo i odpravnštvu, osim izvanrednih slučajeva, nedopisaju, nego putem svoje Listnice.

TEŽKE BRIGE.

Onaj dopis iz Zminja, što smo ga priobčili u zadnjem broju, teško da je litko od naših čitateljah dopročitao, a da se nije saznalo i duboko zamislilo. Približuje se zima, a ljudem ništa u kući, jer jih. izdalo ljeto i ljetina, pa eno jih u teškoj brizi, što će od njih biti, ako im nedodje odkud skora pomoć.

Al, žalibože, nije to samo žminjska, jer Zminj nije ni najzadnja ni najsiromašnija občina u Istri, neg je to obćenita briga eiele Istre, iz koje nam dolaze sa svih stranah jednaki, ili još crniji glasi od onih. Nisu već to samo nerodne godine 1850 i 1854, nego je to, skoro bi rekli, prava gladna godina 1817, koja kao da se poslje 62 godine opet u Istru vratila.

U takvih iznimnih okolnostih ni jedno si pučanstvo nemože već samo pomoći, nego treba da mu priteču na pomoć, občina, pokrajina i država. Tim nećemo da rećemo, da su oblasti dužne makne i u ime Božje prehraniti stradajuće pučanstvo; kao što se hrane ubogi bolnici i nemoćnaci u javnih bolnicah i nemoćnaci, jer ni občine, ni pokrajine, ni države neimadu neg ono, što je Bog svim zajedno dao, pa gdje je osiromašio puk, tu su osiromašile i javne blagajne. Ali one su ipak dužne skrbiti, kako će se narod najlaglje i najjejenije prehraniti, ter občine, pokrajine i države na noguh ostati.

Ni državne, ni pokrajinske, ni občinske oblasti nretrobaju, da jih tko učel, što im je činili, da u takvih okolnostih

olakšaju nevolju siromašnoga pučanstva. Zato mi, kao glasilu toga pučanstka, nećemo ovdje, nego da u kratko pobrojimo ono, što u takvih okolnostih siromaka najviše tišti.

Najviše ga tišti, prije svega, u odredjeno doba platiti porez te uz porez ustanovljene pokrajinske i obč. namete i liti adicionalne. Ako neima ni za koru kruha, što će nego da zdvoji, kad mu dodje na kuću ovrha i liti eksecucija, jer još nije platio poreza? Tišti ga za tim, što se mora uteći nezasišnim vukovom, bezdušnim lihvarom, te šest, osam, deset puli draže i skuplje platili ono, što čovjek uz svoj gotov novac može dobiti po običnoj trgovačkoj ceni. Tišti ga napokon, što uz svoju najbolju volju neima jađan, gdje da zasluži par novčićah.

Pomogao bi mu dakle, tko ga nebi ove godine tjerno, da plati porez, do zadnjeg novčića, nego pričekaog ga do prve bolje zgrade. Pomogao bi mu, tko bi mu pružio na posudu novcah ili uz nikakve il uz obične zakoniće kamate i liti interese; il mu pak dobavio potrebite hrane uz običnu trgovačku cijenu i uz povoljne do povratka uvjete. Poinogno bi mu, tko bi nanaknuo u zemlju turkinje i liti formentuna, sočiva itd. uz nikakvu il sasvim malenu vozarinu, da si može kupiti što mu treba po ono, po što se prodaje, gdje se pridjelalo il sgrnuo u žitnice. Pomogao bi mu najposlje, tko bi mu dao budi kakva dobitka ili zaslužka, da plandujuć ne gladuje.

Što se prve i najlaglje pomoći tiće, ona stoji sasvim u rukama vlade,

a što druge i treće, mnogo teže i za-pletenje, u svih triuh zajedno, to jest, vlade, pokrajine i občine. Nego i glede prve, zemaljski bi se odbor i liti junta imala obratiti na vladu, jer je ona, Junta naime, koja zastupa cijelu zemlju, pa samo kroza nju može vlada doznati urednim putem za naše siromaštvo i za našu nevolju.

Na taj bi način došao na red govor i o drugoj pomoći, naime o uzajmu novcah il i živeza, gdje bi se ondu zemaljski odbor i občinska poglavarsiva imala dogovoriti s vladom, tko će taj zajam pružiti i tko i kako jamčiti, da će se u svoje vrijeme od dotičnih primaćah točno izplatiti. Isto budi rećeno i o namaknutju u zemlju potrebite brane, bilo po moru bilo po kopnu, da je mogu što ejenije dobiti i oni, koji još jmadu za trošak, kao i oni, koji bi slučajno mjesto živeza dobili novca na posudu. Kako bi se taj dug imao izplatiti, jest dosta jasno raztumaćeno u dopisu iz Zminja, što smo ga gori spomenuli.

Što se tiće treće i zadnje pomoći, mogle bi i vlada i junta i občinske oblasti otvoriti kakvo djelo, što je još najjedoredujnije i najizdašnije, na primjer, negdje graditi cestu, negdje popraviti luku, negdje uzidati ako treba kakvu javnu zgradu, negdje izkopati občinski bunar i liti šternu itd. itd. Nikad se ejenije nećin, neg što se učini za gladnih godinah. Tom bi se prigodom mogli okoristiti i imućniji posjednici, te obaviti kakvo veoma korisnosno djelo, za koje već možebit godinah i godinah čekaju zgodan čas, pa tako i oni po-

moći narodu bez ikakve na svietu zrve. Mi se ufamo, da će više oblasti uvaziti ove naše riječi, kako valja i kako zahtievaju iznimne ljetošnje okolnosti istarskoga pučanstva te sve učinili, da se ne ponove grozote od 1817. godine.

Iz svega pako, što smo ovo rekli, naši su potrebijji čitatelji imali uviditi, da jih nitko nemisli makne i na ležeće prehraniti, nego da im se gleda samo pomoći, a oni da su se dužni vrliti i truditi, a naime zarezati si duboko u pamet nesreću, koja jih je ljetoš zadjela. Što hoćemo da rećemo ovimi zadnjimi besjedami? Evo što.

Naš istarski seljak, ne u svih nego samo u nekojih krajevih, jest na zlu glasu, da je lien i neokretan, pak da radje leži gori kopilih, nego da izvan svog vinograda ili svoje njive zasluži koju krajcaru. Kazu, kad se gradila istarska željeznica, da su ljudi Bog si ga znaj odkud dolazili u Istru, da stuku koju forintu, a naši domaći seljaci da su se pušeć okolo njih nastavljali i križem rukuh u djelo buljili. Lienost je velik grieh, pak ga Bog već na na ovom svietu kazni, gladom naime i stradanjem.

Kazu nadalje, kad ipak idu već na djelo jedno k drugomu, da nisu nikad zadovoljni ni s plaćom ni s brauom, nego da zahtievaju dnevnicu i liti zurnadu kao kakvi inžiniri, a hranu kao da su na piru. pit pako što imaš najboljega dokle mogu stojati na noguh. Tko će zaboga da jih po tu cijenu zove na djelo, dapaće tko neće radje, da mu i djelo zaostane, nego da potrosi više od koristi, kojoj se nada? Tako se već

HRVATSKE NARODNE PJEŠME IZ ISTRE.

CXLVII (nastavak).

Anica djevojka.

(iz Promontara).

„Bog te vidi, edno momče mlado,
Što si stražar od gorice černe,
Al si stražar od vodice hladne?“
„Nisam stražar od vodice hladne,
Već sam robnje, ki robin djevojka,
I tebe ću mladu zarobiti
„Ko mi nećeš pravo povidati
Čijega si roda i plemena?“
„Ona ti mu mlada odgovara:
„Selo jesam Bana Zrinovića,
Ljubi jesam Marka Kraljevića.“
Kad je junak mladu razumia,
Vidro joj vode napunia,
Pratia je do po gore črne.
Kad izašla ran iz črne gore,
Van iz gore na to ravno polje,
Zapivala tanko glasovito:
„Bogu fala i Mariji Divoj,
Da sam mlada momče prerarila,
Nisam selo Bana Zrinovića,
Nit sam ljuba Marka Kraljevića,
Već ja jesam Anica djevojka,
Kuju me ja s prolica prošio,
Ma me nije mila Majka dala:
Držala me za lipotu dvora.“
Kad to čuje Koruna Vojroda,
Pokaža se i izdiše teško;

„Ah moj Bože, čnda velikoga,
Ženska me je privarila glava;
Ne umrle črne oči moje,
Dok ja Ani sramotu ne vratim!“
To je stalo po godine dana,
Obučo se kano i djevojka,
Pleto kosu kano i djevojka
I on grado Aničinom dvoru.
Prid dvorom je zelen borje rasa,
Zelen borje rumene naranče;
Tuto sidi Aničina majka
Božju joj on pomoć nazivaše:
Bog te vidi, majko djevojkina,
„Čula jesam, i ljudi mi kažu,
Da ti imaš šilicu djevojku,
A ja jesam sirota djevojka,
Da bi mene šiti naučila!“
Odgovori djevojkina majka:
„Istina je, sirote djevojko,
I tebe će šiti naučiti!“
Kad je bilo u suncu zapadu
Pošme plakat sirota djevojka
Gdi će ona mlada večerati
Gdi će ona noćom počivati!
Tišla je Aničina majka:
„S mojom očeš čorkom večerati,
I s mojom očeš čorkom počerati!“
Kad je bila doba večerati,
Svi tri jesu skupa večerali,
Ali nisu skupa počevali,
Jer Anica ni tila spavati,
Nije tla majku poslušati.

Sarak bila od mraka od zore,
A kada je bili dan zvonin,
Momeć idje s gerom prokljunjei,
Ana osta s majkom pivajneći!

CXLVIII.

Ženitba Senjanin-Ivana.

(iz Promontara).

Bogu hvata i Mariji Divoj
I ovom danu današnjemu,
Današnjemu i još sutrašnjemu!
Od Kurbića, od Senja Ivana
Prosi kjerce Dužda innotakoga,
On ja sprasa i blago potraša
Baš na pero dvanajest tovara.
Daje mu je i otac i Majka
I sama će gizdava djevojka.
To se čudo do daleka čulo,
Dočuje ga Dizdar od Udbine,
On pripraša i blago potraša;
Baš na pero petnajest tovara.
Daje mu je i otac i Majka
Samo neće gizdava djevojka.
Latini su lakomi na blago!
Kad to vidi gizdava djevojka,
Ona uzme armit i kartiju
I odšeka gori na prozore,
Ter napisše listak knjige bile
I šalje je od Senja Ivanu;

„Vira moja, od Senja Ivana,
Pripraša me Dizdar od Udbine,
On pripraša i blago potraša
Baš na pero petnajest tovara;
Daje mene i Otac i Majka
Ma ja neću gizdava djevojka!
Kad je Ivo knjigu razumio,
On zakupi po Senju Senjanu,
Sve na izbor ki je bolji junak,
Kojim nija zao poginuti,
Koji nima ni oca ni Majke:
Nož i puška i otac i Majka,
Brička čorda ljubi nevindana.
Sobom uzme Milija Sestrića
Ako li mu do potribe bude.
Kad je jutrom zora zabilila,
Ivan se je svaćom uputia,
Dodju svaća u Otrez planinu,
Gleda Tre niz to polje ravno,
Ugleda je svaću od Udbine
Med njima je Dizdar od Udbine:
Tristo svati, deset barjaktari.
Kad to vidi Milije Sestriću
I on klekna na crnu zemljicu
I on gleda prot sunca iztoka
I svojom se puškom razgovara,
Pušku ljubi, orako govori:
„Puško moja, od dva mila grla,
U tibi mi dva srebrozna zrna,
Brani mene jutros od Turčina,
Ali sada, ali već nikada!“
Prvi put je Milije ustirilo,

nemože napried, pak je evo došlo vrijeme, gdje se moradu i dnevnice sniziti i tezačke goslike odstraniti, ako ćemo da i bolji posjednici nepropadnu i siromašniji slogod zasluže.

Kazu, na koncu, iz drugih krajeva, da seljak vari, peče, toči, pije i napija psu i mački dokle ima, a kad nima da se u praznoj kući kolje i kosma sa ženom i djetecom, sa susjedstvom bližim i daljnjim, da utaloži glad, da pozabi golotu, da osliepi i oglušni na ruševiću se i padajuću starinu. A usljed tih i ostalih, najviše puti zasluženi nevoljani, da se gdje i gdje baci i na samu otimaćinu, te najposlje skonča u tamnici svoje nesretne dane. Bože mili, kamo ćemo dospiciti, ako se ne uzmemo u pamet, pa ako nepočetno već jednom služiti, stediti i šparati bieli novac za erne dane, kakono liepo veli bolji dio našega još uvijek kriepstnog naroda!

Što se danas u Istri događa, da se naime narod neima činu prehraniti, to se nije nikad dogodilo u staroj zemlji izraelskoj, ne što je ono bila bogzna kako plodna zemlja, nego što je sam Bog u izgled svemu svietu naučio onaj narod stidjeti i šparu, pa je to i stidamas prva i najveća kriepost svakoga Izraelčana. A znate li kako? Svake sedme godine nebi nitko smio ni orati ni kopati, ni sijati ni saditi, ni žeti ni spravljati, neg ostaviti zemlju da miruje i počine, a ono što bi samo niklo i dozrelo, da pozoblju nehenske ptice i poberu zemaljske zvijeri. Zato je Izraelčanin morao svake godine nešto od ustih odkinuti i na stran metnuti, da ga sedma nezateče praznih skrinjah i prosalih batavah. Pa buduće su se i onda kao i sada izmjenjivale plodne i neplodne godine, eno ga gdje je bio oboruzan i proti susi i proti moći, i proti gladi i proti goloti. Il se u naše vrijeme već nečita sveto Pismo, il sviet nemari za njegove svete, ne samo duševne, nego ni tjelesne nauke!

Nu nije uvijek ni sam narod kriv svemu zlu, koje trpi, jer je narod kao diete, koje mozes il liepo odgojiti, il pak zanemariti i zapustiti. A naš je u Istri zanemaren i zapušćen da nemože gore, zato ni već celihi deset godinah vičemo i dovikujemo i državi i pokrajini, da našemu u Istri narodu treba skolah, koje će ga probuditi i osvjestiti, ne pako otupiti i zasliepiti, kao što to čine sadašnje. Njemu netreba znati ni talijanski ni njemački, nego što prije to bolje naučiti kućom upravljati i ugadjati zemlji i vremenu, da svojim trudom i svojom mukom otine i zemlji

i vremenu, što se više dađe; il da ne koji drugi način zasluži ono, što mu neda zemlja, izložena tolikim nepogodim vremena, pa da mirno i posteno živi u svojoj kući.

Nam se ovo toga preveć na jedan put otelo iz pera, al se ipak nadamo, da nam neće nitko zanjeriti na onom, što smo rekli; jer glava nas može izdati; ali srdeć i dobra nas želja iznevjeriti nikada. Sve što smo rekli, rekosmo dobrom namjerom, da sjelimo više o blasi njihove otčinske dužnosti prema narodu, a narod skrajnje potrebe, da već jednom počne ljudski živiti i proti svim mogućim nezgodam svojimi se nokti braniti.

DOPISI.

Iz Puntá mjeseca kolovoza 1879.

Od ovdud Vam, g. urednice, malo koja viest, kao da vam je snak snivamo, ali kao da nam nije do nevolje. Jad jadujemo, helta mu netražimo; polišteni i zabrinuti podajemo se sliepu i ruke sudbini, niti nerazmislijate, kakvim nam plodom može uroditi naša sliepoća i neznanstvo. Izolirani od svieta, hoćemo da mislimo po svoju. Nije se čuditi našem puku, koga tare bieda i nevolja, komu manjkaju valjane škole, da se u njih naobrazu, nu čuditi se je voditeljem puka, koji znadu, zašto su postavljani i kakva im dužnost.

Podloga svake obrazovanosti jest škola. Kod nas je još sada veoma loša, ili bolje rekuć nikakva, jer neodgovorna uvjetom pučke škole. Tješ nas ipak to, da sadašnji hvalevredni učitelj svimi silami nastoji, da naša djeca postanu danas sutra vredniji muževi, koji će stupati putem istine i prava na spas svoj i svoga naroda.

Nam je škola neobhodno potrebita, ona ho nam ima otvoriti oči, ona nam ima krčiti put prosvjeti. Nas imade mnogo, a od same zemlje se neda živiti. To smo gorko ove godine izkusili. Stavljamo inda na srdece našim zastupnikom dobro puka, nek nastoje da budemo imali što prije valjanu školu, jer to je njihova dužnost. Priobćio bi vam još što o našoj skoli, al o tom vas davno obavjestio čestiti dopisnik.

Slobodna občina, temelj je slobodnoj državi, tako glasi prvi članak občinskog zakona. Kako ovaj članak naši starišine shvaćaju, neznam, al znam to, da občinom upravljati neznadu. S toga nije čudo, da nauč vejski. Talijomani

kazu, da sami sobom upravljati nemoćemo. Od god. 1800, odkad sa Vejom činimo jednu občinu, naša občinska blagajna neima, niti krajcara, dapače zaduženi smo do grla. Mjesto da imademo svoju upravu, koja će našom blagajnom upravljati, dopuštamo. Talijanom, da se nad našim novcem kese i naslađuju. Kako se i u što se kod nas troši, ljudi ovaj slučaj primjeroni za sve inc. Na našu sreću imali smo prije g. 1879. kotarskog liečnika pokojnog Kubica, koji je stanovao u Krku, velim na našu sreću, jer nismo trošili. U lipnju g. 1876. dobili smo svoga liečnika, g. Fischthaler, i sklopili s njim ugovor, gdje smo naglasili, da hoćemo svoga liečnika, da netrehamo drugoga, valjda vejskoga, koji je sada gradski liečnik. Al mi vejskoga svejedno plaćamo svotom od godišnjih 60 for. Je li to pravdno?! Tako se kod nas troši, a našim je starišinam deveta briga brinuti se za plće dobro i za puk, za onaj puk, koji je u njih postavio svu nadu i povjerenje, za onaj puk, koji će znati i shaciti ih sa one časti, koju im je dao, nebudu li vršili svjestno svoju dužnost. Dopusite mi reći još jednu.

Pred desetak godinah ustanovilo se ovdje jedno društvo, potvrđeno od vlade, namjerom da će se pomagati ubogom narodu jevtinijom iliti cjenijom hranom, osobito frumentunom, te da se naši Puntari ne zadužuju i neutieću netojim oteracem iliti skupcem, koji i tako ljude svaki dan više za vrat kolju. Svaki član za deset godina, imao je davati 1 f. na ljeto a gospoda utemeljitelji 10 f., od tih kupovao se frumentun i razdielivao članom. Nakon ljeta moralo se platiti taj frumentun i dodati novi godišnji prinós. Od ljeta do ljeta išli smo tako napred, a kako stajase račun, nije se vidjelo; s toga su se i svi popi, osim jednoga, koji su u tom društvu bili, zneli, a i mnogi kmeti.

Ovo ljeto sadašnji upravitelji nisu nit bili po frumentun, i reć bi, da misle učiniti: ko što ina, ina; al to pak nije pravo. Zato molimo i zahtievamo, da se c. k. oblast potraudi tu stvar malo pregledati i činiti, da pride van račun čist i zakonit za sva ljeta, a ne da čini, tako kako hoće. Ako već ima propast ovo, u sebi koristno i dobrom namjerom utemeljeno društvo, al zbog slabe uprave posve zanemareno, tad neka se povrati svakomu svoje, i mirna Bosna!

Sa Krasa 30. kolovoza 1879.

Od ovih se strannh malo kad što čita u „Našoj Slogi“, kako da smo mi najšrećniji ljudi u Austriji.

Ipak nije tomu tako. Za sada smo veseli, jer nam je išlo za rukom pomoću naših vrednih rodoljubah u Podgradu, Materiji i Jelsanah izabrati si za zastupnika na carevinsko viece našeg neutrudljivog, a od viših krugovah proganjenog, Dra. Djinka Vitezca. Mi nismo se dali od nikoga prevariti ni onda, kad nam se govorilo, da on nije ovdje i ondje, navlastito u Beču kod neke gospode, koji nemogu Hrvate trpiti, ljubljen; dapače tad smo mi još tvrdje stali za njega, jer nam je ovo govorikanje bio dostatni dokaz, da on za naš narod radi, akoprem nije posve kod nekogih Njemačah obljubljen.

Naše občine su zasute njemačkimi i talijanskimi spisi. Od političke i sudačke oblasti nam se svakako piše, sad talijanski sad njemački, samo onako, kako bi se imalo, ne! Naši bi kmeti imali znati sve jezike od svieta, da zadovolje željam: oblastih. Od političke oblasti dolaze nam dekreti, navlastito što se zdravničkih posalah tiče, uvijek talijanski, akoprem kod nas ljudi ni dilaće neznađu. Gdje će naše občine naći čovjeka, koji sve jezike znade, da može čitati dotične dekrete i odgovarati u istih jezicah, pak je još i puku u materinskom jeziku predstavljati? To će reći trlatiti vrijeme uzalud, a i, država nemože, niti nesmie od nas toliko zahtievati.

Podgradska občina opet piše sve talijanski, kako da su tamo svi golemi Fiorentinci. Zelja je svih pametnih obćinarah, da se ovakovo pisanje jednoč na stran stavi, da oni, koji obćini služe, jezik obćinarah poznadu i u njem svakano ne samo na političku i sudačku oblast pišu, nego i na zemaljski odbor, koji je dužan takove spise primati.

Sada će skoro biti novi izbori u Podgradu. Preporučamo ljudem, da za glavara izaberu iskrenog rodoljuba, kao što je i sadašnji, te da se uredni jezik promieni.

Za Jelsane mogu vam toliko reći, da se u občinskom uredu njemački piše! Svakako imale bi više oblasti dobrim izgledom pisati hrvatski, jer se drugčije narodna sviest upropadjuje time i narod demoralizira. Navlastito preporučamo našem vrlomu duhovničtvu, da se nedade prenamiti od njemačkog jezika i da pokaže svoje iskreno rodoljublje i u službenom pisanju. Za ovaj put bit će dosti, a imat će još prigode napomenuti putem „Naše Sloge“, koje-lakve nepodobnosti, da im se na put stane.

Pedaset je svrati pogubio,
I med njima deset barjaktari;
Drugi put je Militi ustrilio,
Sva Udbinsko svrta pogubio:
Ništa nije živoga ostalo
Nego eno tursko momče malo
I ono je u krvli ostalo.
Moi momče Milica Sestrića:
„Pusti mene, mladi kaurine,
Hvali ču te kud budem hodin!“
Srdito mu Militi odgovora:
„Neću momče, da me Turci hvale,
Hvali ču me desna ruka moja
I u ruki svilla sablja moja!“
Tad je Militi sabljom zamutio.
Turčinu je glavu posiečio.
Svim Doljanih pisma na postenje,
Bog nam dao zdravlje i veselje!

Te četiri junačke pjesme iz Promentura dao je zapisati i poslati nam neki Martin Pavić, sliepac promonturski. Da bi se koja dobra duša sjelila, pak da nesretnomu mladiću napojnicu pošalje za ove liepe pjesme!
Uredn.

CLXIX.

Na silu se djevojke noliabe.

(iz Promentura).

Vino pije Kraljeviću Marko
I s njim pije tursko momče mlado;

Vino pijuć u njem se failo,
Da ni grada, u kom bia nije,
Ni djevojke, ko ljubia nije,
Neg da nije mladu Mandalinu,
Nu da hoće i nju obljubiti,
Ak' ne drugo za gorom na vodi.
Kad je Marko rici razumim,
I on grede dvoru bijelomu,
Pa govori soli Mandalini:
„Nehol“, selo, za goru na vodu,
Za gorom je tursko momče mlado,
Pijuć vino so je pofailo,
Da ni grada, u kom bia nije,
Ni djevojke, kē ljubia nije,
Neg' da nije tebe, Mandalino,
Al i tebe da će obljubiti
Oj po sili, ol' po dobroj volji,
Ak' ne drugo za gorom na vodi!“
Kad je ona rici razumila,
Ona grede u bilo kamare,
Pa pripasa svitlu čordu svoju
A na ruke sve zlatne prestone,
Vidro uzine, na vodu otide.
Kad je došla za goru na vodu,
Za gorom je tursko momče mlado,
Božju mu je pomoć nazivala:
„Bog pomozi, tursko momče mlado!“
„Zdravlje, Bog daj, mlada Mandalino!“
„Što tu činiš, tursko momče mlado?“
Si li trudan, da bi počinia,
Il' si žodan, da bi se napia,
Al' si tuto za odfatat glave,

Al' si roblje, da robiš dvojke?“
Crpi vidro mlada Mandalina,
Ona crpi, on joj ga izliva
I lomi joj na ruki prstonja.
„Stani s mirom, tursko momče mlado,
Da bi znao čija sam ljubovka,
Gleda bi me, ostavio bi me:
Selo jesam zrnaja ognjionoga,
A ljudi sam nekaja Sekula!“
„Nevirujem tebi, Mandalino,
Da ti jest mlada obljubljenja.“
Pak ju metas i doh pod noge,
Da ju hoće mladu obljubiti.
„Stani s mirom, turako momče mlado,
Ne ljube se na vodi dvojke,
Neg' u gori pod zelenom jelom:
Hodmo gori pod zelenu jelu,
Onde ćeš me obljubiti mladu!“
Kad su došli pod zelenu jelu,
Već govori mlada Mandalina:
„Boga tebi, tursko momče mlado,
Der pripenji vrana konja svoga,
Da ti nebi u goru uteka.“
Privari se tursko momče mlado
Prigne glavu za pripeti konja,
Ona trgne čordu iza pasa,
Pa mu nosi glavu iza vrata!
Onda glavi mrtvoj progovora:
„Tako bilo svakomu junaku,
Koji ljubi po sili dvojke!“
Pa ga siče na dvoje, na troje,
Pa ga viša zelenoj jelci,

Da ga jidu vuci i gavrani,
Pak zajasi na njegova konja
I otidje bilom dvoru svoma.
Daleko je Marko ugledao
I brzo je prida nju šetao:
„Boga tebi, selo Mandalino,
Tursko te je momče obljubilo,
Za ljubljenje konja poklonilo!“
„Nije, brajno, mlo dobro moje,
Jer sam momku glavu odfatila,
Rasikla ga na dvoje, na troje,
Razviala po zelenoj jeli,
Pa ga jidu vuci i gavrani.“
Al' govori Kraljeviću Marko:
„Novirujem tebi, Mandalino,
Da to jest učinila mlada!“
„Odmno, brajno, za goru na vodu
Iza gorom pod zelenu jelu!“
Kad su došli pod zelenu jelu,
Ona Marku lipo govorila:
„Vidi, brajno, da bi osliepia,
Da sam momku glavu odfatila.
Da mi nije od Boga griota
I od ljudi velika sramota,
I tobo bi mlada pogubila!“

Upisana u „Primorcu“, listiću „Ajakve
Čitaonice na Rieci.“

MOLBA.

Iz redovite sjednice občinskoga žmijnjskog vieća bila je odpravljena na zemaljsko školsko vieće sljedeća molba:

Veloslavno C. Kr. Zemaljsko Školsko Vieće.

Nadahnuti željom, da se usljed 19. članka Austrijskog ustavnog zakona našoj mladeži olakša put k naprednoj glade poljodjelstva, gospodarstva i prometa, potpisani obć zastupnici žmijnja u svom vieću 7. Junja 1879. odlučise, da se imade u ovdasnjju pučku učionu uvesti naukovnim jezikom narodni jezik, to jest hrvatski. I pošto ovdasnje školsko vieće u svojoj sjednici dne 22. tek. mjeseca izliče u dotičnom zapisniku, pisanom hrvatskim jezikom, želju, da se ovaj zaključak u život uvede već početkom buduće školske god. 1879-80, s toga udvorno mole, da se Veloslavno C. Kr. Zemaljsko Školsko Vieće udostoji narediti, da se početkom buduće školske godine 1879-80 uvede usljed zakona i želje ovdasnjeg školskog vieća i potpisanih u ovdasnjju pučku učionu naukovnim jezikom naš narodni, to jest hrvatski.

U žmijnju 27. kolovoza 1879.

Stedi 16 potpisah obćinskih zastupnikah.

Pogled po svijetu.

U Trstu 15. rujna 1879.

Carevinsko vieće da se neće sastati dne 22. već koji dan kasnije, jer da nije još gotov proračun za 1880. godinu. Još se ni sad ne zna, kakvo će bit lice novog vieća, jer se Česi i Poljaci nekako nemogu sporazumiti, a i sami ustavovieri i poslje Linackog saslanika neznađu pravo na čem jesu.

Ni Andrassy-eva stvar nije još pukla, to jest, ni je odstupio niti mu se zna za nasljednika, nego vodi kao u zaporkah još i sada našu vanjsku politiku, dogovarajući se neprestano s njemačkim kancelarom, knezom Bismarkom, koji da će mu ovih danah doći u Beč u pohode, da mu vrati Gasteinski posjet.

Što znači neznamo, ali je prava istina, da se sve evropske novine čude, što grof Andrassy ostavlja baš sada svoje mjesto, gdje je tobože baš dozrela njegova politika, pa ga kao sazaljivaju, a naime Englezi nemogu ga nikako zaboraviti, nego mu u zvijezde kuju prevelike zasluge po cijelu Europu, a kako se u obće zna; Englezom je Engleska sav svijet, pa i Europa. Dakako, da bi bili Slaveni u Turskoj bolje prošli, da je tko durgu sjedio na Andrassy-ovu

mjestu, a ovako trebat će čekati drugu bolju zgodu, a to je engleskim kramarom dosta.

Dne 8. su dakle naši sretno prešli prieko Hercegovačke granice u Novopazarski sandžakat pod vodstvom vojvode Würtemberškoga, vrhovnoga zapovjednika naše u onih stranah vojske. Na taj smo dakle način stupili na put, koji vodi do Sredozemnog Mora u Solun iliti Salonik (stara Tesalonika), gdje bi se imala naša država sasvim prepородiti; ali to bi bilo moguće stopram onda, kad bi se Slavenom zajamčila samouprava i njihova narodnost, koju su baš u onom gradu posvetili naši sv. apostoli Ciril i Metod. I to vele da je zasluga Andrassy-eva, ali mi sudimo, da se na to mislilo i prije njega, a on da je morao tu misao tek prihvatiti, samo što je nastojao i još uvijek nastoji, u magjarsku ju korist izvesti.

Hrvatski sabor, što se bio otvorio prvih danah tek. mjeseca, dne 13. se opet razstao. Ugarski kraljevinski odbor, što ima odgovoriti na izradak hrvatskog kraljevinskog odbora glede nagodbe, il se već sastao il se ima sastati što prije. Kazu, da neima prilike povoljnu odgovoru, akoprem taj izradak da je najumjereniji. Što se može ikad pomisliti. A gdje je bivša vojnička krajina, gdje cjelokupnost hrvatske domovine, ako Magjari ni glede tog izradka nemisle biti pravedni naprama Hrvatima? Medju Hrvatima i Magjari ima još mnogo draći i trnja!

Naši čitatelji znadu, kako su se i za što strašno zagrizla medju sobom oba prva ministra ruski i njemački, naime knez Gorčakov i knez Bismark. Tko bi rekao, da u onako starčihljudih toli ljuto i žestoko srđce bije, koje nemari, da se i pol svijeta zapali, samo da se izkali. Da se ta pogibel ukloni, posla stari car Vilim k caru Aleksandru, kad se ono zadnjih danah prošlog mjeseca desio u Varšavi, svoga pouzdanika generala Manteuffela, da si barem oni zasjedeće pred svijetom svoje staro uzajemno prijateljstvo, nebi li tako uglavili o mudrijoj politici i vjerne sluge, svoje stare ministre. Odmah zatim dne 3. sastali se u Aleksandrovu na ruskoj zemlji Vilim i Aleksandar, te se poljubili i ruke si pružili; što je dakako iznenadilo i zateklo sav politički svijet, ali Bismark i Gorčakov neprijatelji kao i prije. Dapače još gore, odakle je Gorčakov izjavio nekome francuskomu novinaru, a taj izjavu po svijetu raztrubio, da je veći prijatelj Francezom nego li Niemcem. S toga se podvodno piše i govori, sad da će odstupiti Bi-

smark, sad da će Gorčakov, da se odmah zatim zanieće i opozove jedna i druga viest. A najčudnovatije jest to, što nekoji drže, da to nije drugo nego puka komedija tih dviju liscisah, da svijetu laglje sakriju svoje tajne namjere. Bilo kako mu drago, al je ipak istina, da usljed toga njemački i ruski novinari svojim ugrižljivim pisanjem ta dva naroda, koja su se dosada liepo gledala, do kraja zavadili.

Englezi, koji kradu i otmilju po svem širokom svijetu, a na ostale narode viču, kad svoje traže, prošilih su danah u srednjoj Aziji opet dobili zasluženu plaću svojih krivih djelah. U Kabul u Afganistanu, što su tobože odimala pokorili i umirili, digao se narod te poklao sve Engleze, naime poklisara i 67 ljudi njegove pratnje. Sad su opet u ratu s onimi ljudimi goršćaci, pak vele, da im je to maslo Ruska kuhala. Al je i Ruska imala svoj udarac u onih dalekih krajevih, jer joj je na naglom umro general Lazarev, što je vodio vojsku na grad Merv, ključ cijele srednje Azije, no odmah ga zamienio general Sergusakov.

Kazu, da će se doskora sastati na dogovor tri slavenska kneza balkanskog poluotoka, Aleksandar, Milan, i Nikolaj, pa da će im se najbrže pridružiti i rumunjski knez Karlo. U izložnoj Rumeliji knez Vogorides da se kani zahvaliti na svojoj časti, jer Turska da se preveć gnjeje u Rumeljske domaće stvari, a narodu da je do grla i ono, što joj je dosad prosto po berlinskom ugovoru. Grei nisu još ni sad ništa opravila s Turskom glede svojih granicah, akoprem im idu tobože na ruku više manje sve evropske države, osim jedine Engleske.

Engleska da će da kupi od Turske greki otok Rodos za gotov novac, a Turska da će ga najbrže i dati, jer se nalazi u velikoj novčanaj stiski naime radi vojske, što ju šalje na granicu Rumelije, koju da misli opet posjesti i osvojiti. Kako će to Ruska gledati; poslje onplike krvi, ako je istina? Zaišta valja reći, da se po svijetu dogadjaju stvari, koje se nemogu razumiti.

Franina i Jurina.

Fr. A ča je pak ono hlo neki dan na stranje pul Franice?

Ju. Neki obsegor da je do krvi udrl nekoga siromašnega Istrana s proko Ÿeki, ki je s Reki šal; a kako je ružno zamahnu, da mu je dari rećin na uha prebil.

Fr. A ča smo zaboga va Turskoj!

Ju. Aj nismo, aš da j' to meni, bi se bil spamoil.

Fr. A ča biš mu bil?

Ju. Va „Našu Slogu“ bim ga bil zatukal, da i njegovi poglavari doznaju, kakov je i kako nečovečji postupa s ljudi, i zlostarja siromašni puk, ki pošeno plaća svakojake stibri, franki i darvi od svakoga svojega zulja i kapi pota.

Fr. Borme imaš pravu; neka se već jedanput navade s nami, kako s ljudi: ča misle, da su med dirjaki?

Ju. Mi znamo naše dužnosti i vršimo jih, a oni neka spoznaju svojo, pak jih neka vrše, kako se ljudom pristoji i kako Bog zapoveda.

Fr. Da, da, ter smo svi jednaki i zakon je za svih isti; ako ki ča skrivi, neka ga po zakonu pedepsaju, a ne da ga svako nis tuče i metafana.

Ju. I ja tako dem. Bog s tobom!

O divljem kestenju.

Tu skoro bio sam nstmeno i pismeno umoljen od mnogih gospodarah iz hrvatskih zemaljah, naime Istre, Dalmacije, i Hrvatske, ota bi im uzpisao o divljem kestenju; mislim dakle, da ću svim ugodiiti, ako to preko rodoljubna i veleridnoga „Naše Sloge“ odposlahem, pošto je taj vlezaluzni časopis po tim hrvatskim zemljami vrlo razprostranjen.

A sad dakle prolazim na stvar! Korist, koju duje gospodaru i šumaru divlji kesten, jest zaisto mnoga, ta se žalihoza kod nas ovo drvo malo cieni, pa ovo nehajstro prema istom jeste no oprostivo. U prikladnih položajih rasto kesten brzo i bujno, daje dosta goriva, a njegovo pušna lišće može nadoknaditi gospodaru u jeseni znatnu dio stajje.

Kao što mnogi pokusi svjedocu, jest također i plod od kestona izjedno krmivo za domaću živinu. Jest to, kako kažem, samo pokusi; jer do sada žalihoza nije kesten za hranjenje stoke još tako obiljubljen, kao što bi morao gledat na njegovu hranirnu vrijednost. Toga radi kesten se sadi i njeguju budi samo poradi ihopote ili pako poradi siene, ota se mogu ovcu pod njegovom sjenom u ljeto doba od žarka sunca preko jodana odmoriti, ili da nađu pod njim očište pred naglom gmljavinom i olujom. — Ovo bi dobro učinili gospodari u našoj Dalmaciji i Istri ota si zapanite! —

Divlji kesten služi no samo za hranu našoj domaćoj životinji, već i njegovo listno zelenuo uporablje se kao mastilo u bojadisarnah.

Nu našo gospodare ču višo zanimati upotrebljenje kestena za krmu, to s toga kanim najvažniju o njemu u kratko ovdje prozboriti.

Kesten prva isto tako govedoj naravi, i to kravam muzicam i pitancem, kao što i svinjadim i ovcam; nu izkustvo nći, ota ga i konji jedu (ždorn), ali ipak ne tako kao ostala domaća životinja.

Motrimo li ljubane raztvorbe njegove su onim od drugo krmu, kao što i posljedice hranitvom kesteni postignute, to nalazimo, ota zaslužuje od nas gospodara i šumara veću pazku, nego li je do dosada žalihoza bivalo.

CL.

Nevjernica ognjem izgorjela.

(Iz Peraja.)

Goru jaše Kraljeviću Marko
S Andjelijom vjernom ljubij svojom,
Govori joj Kraljeviću Marko:
„Andjelijo, moja ljubij vjerna,
Uzpopjevaj ter me razgovaraj!“
„Nesmjem, Marko, pjerat ni popjevati:
U gori je Mijate hajduče
Sagubit će tebe radi mene!“
I opet je Marko ljubij govorio:
„Andjelijo, moja ljubij vjerna,
Uzpopjevaj ter me razgovaraj!“
„Nesmjem, Marko, pjerat ni popjevati:
U gori je Mijate hajduče
Sagubit će tebe radi mene!“
„Bog to vidi, ljubij moja vjerna,
Mijat ima triest i tri druga,
Marko ima triest i tri strielo,
Čim ustriele družbu Mijatovu.
I Mijata od gore hajduka.“
Još je Marko s ljubom govorio,
Na uje teče hajduče Mijate,
Borili se ljetni dan do podne,

*) Peraj na moru između Rovinja i Pula jedino mjesto, gdje u Istri, ima pravoslavni Hrvati. Dosešlo je 1930. iz Crnogore.

Al' već Marku bijele pjene grodu,
A Mijatu bijele i krvave.
Kad to vidi Mijate hajduče,
On govori mladog Andjelija:
„Andjelijo, ljubio Markovljera,
Pomozi meni, al' svojemu Marku!“
Kad je ona rieči razumjela,
Uzme Marku nože iza pasa,
Pa mu sječe u gaćam uvlače,
Marku gaće na koljena pale.
Kad to vidi Kraljeviću Marko,
Govorio Mijatu hajduku:
„Neboj mi se, Mijate hajduče,
Još je sunce, gdje je prija bilo!“
Kad je Mijat na sunce pogledao,
Marko ga je zemlji oharao,
Rusu mu je glavu odario.
Ona glava mrlva progovara:
„Tako bilo svakomu junaku,
Koji ljubij tuđu vjericu!“
Kad to vidi ljubij Markovljera,
Zajasila konja Mijatova
I pobježe u crnu goru.
„Bježi, kućko, uhjebanti nečes,
Da bi sinoć bila uhjegnula,
Jutros bi te zorum uhvatio
Za nevjeru, kš si učinila!“
Ured ju je goro uhvatio,
Na glavi joj oganj naložio.
„Negor“, Marko, žutu kosu moju,
Mnogo si ju pomrsio puta!“
„Mrislo sam, ali sam nevjeran!“

Crno su joj oči dogarale.
„Negor“, Marko, moje oči crne,
Mnogo su te ugledale puta!“
„Gledalo me, ali su nevjerano!“
Bjelo joj je lice dogaralo.
„Negor“, Marko, bjelo lice moje,
Mnogo si ga obljubio puta!“
„Ljubio sam, ali sam nevjeran!“
Bjele su joj dojke dogarale.
„Negor“, Marko, bjelo dojke moje,
Mnogo si jih puta privinuo!“
„Privrao sam, ali sam nevjeran!“
Gori, kućko, oganjem izgorjela,
Za nevjeru, kš si učinila!“

CLL.
Prava vira čuva od napasti.
(Iz Vrbanke).

Ranila je Jagoda na vodu,
Za njom rani mlad junak na konju.
Uteknu ga majka Jagodina,
Uteknu ga ter mu govorila:
„Kamo raniš, mlad junak na konju?“
„Tamo raniš na tu hladnu vodu!“
„Neran“ tamo, mlad junak na konju,
Tamo j' prošla moja hći Jagoda.
Mladjahnja je, prevarit ju hoćeš,
Lipans je, obljubit ju hoćeš!“

„Muć, pomučti, majko Jagodina;
Jagoda je (v) sedmom leti bila,
Kada j' meni pravu viru dala!“

CLII.
Nesudjena ljubovca.
(Iz Istre).

Lipa Mara drohan sav sivala,
Sila ga je i poljo gledala.
Zagledala tri kite junačke,
Sino, amo tri kite junačke.
„Ki prehitu granu mendulovu,
Ti zadobi lipu Maru moju!“
Prehitu je lve vojvodieh:
„Daj ti meni obećanje moje!“
„Aj nedam ti obećanje tvoje:
Dati ću ti tri škrinjice zlata!“
Pokoji tebi i tvojemu, zlatu,
Neg' ti daj mi obećanje moje!“
„Aj nedam ti obećanje tvoje:
Dati ću ti tri pineza zlatna!“
„Hvala tebi i tvojim pinezom,
Neg' ti daj mi obećanje moje!“
Nije mogla od manje učinit,
Dala mu je lipu Maru svoju.
Svojoj majci Mara progovara:
„Boga tebi, stara mila majko,
Nekroji mi dingo ni široko,

Ove glavne sastojke u kastenu nalaze se — a jedino ovo mogu imati cjene (vriednosti) u pitnosti stoke — čine kasten važnim za stočarstvo; jer kako je različiti pronađeno, kasten sadržaje 48.2% sastojnih hranjivih, kojim je probavni omjer kao 1:15.07.

Polag toga ravna se dijeli kasten glede količina hranjivih sastojnih malo na zrnju od žitka, od kojega se samo sa trpkogorkih sastojinah i većom količom vode razlikuju. Kasteni sadržaje najima do 50% vode, koj se pri čuvanju kastenja vremenom na polovicu umanjuje.

Kasten nezaostaje daleko za zrnjem od žitka, i to ne samo kolikoem hranjivih sastojinah, već i na učinak krmjenja kastenom i glede njegovog probavnosti, jer se ravna, kako izkusni gospodari uvajaju, 56 dekagrama kastena 1 kilogram 12 dg. stana, dapače kako nekoi tvrde, brašno njegove sočiva. Kasteni je najmo jedreno krmivo, te se nijm izključivo hraniti ne može. U svijetom (frizkom) stanju je probavljivim nego zrnje od žitka, kasnije postane manje probavljivim i prouzrokuje u većih obrocih (porcija, metale) kod goveda i konjala lahko začep (zavrtor) i nepravilnost u probavljanju u obće, a naročito onda ako ne bijaše valjanu pripravljenu.

Priprava kastena za hranu sastoji se u tome, da se hudi na zraku ili u peći suši u tu svrhu, eđa izgubi suvišak svoje vode u ljuskah i da mu se ista lahko odoliti dno, zatim se ohlodi i moči u vodi 2—3 dana, poslije čega se opet osuši i stuču u stupah ili se zgneči na ogriješilj, ili se pako samelje u mlinih kao žitak.

Močenjem izgubi kasten već dio trpkogorkih sastojinah, koje probavljah dražeć, pomenute nepravilnosti u probavljanju prouzroče.

Takodjer se ulaže cijeli kasten među izpreško od repe, ili se pretvori u slad, ili se pako u vodi moči i napokon kuha.

Ovakvo pripravljene kasten može se kao primjesak k ostalom krmivu čestinitice na mjesto zrnja rabiti, a osobito ako se hrani sa izprešcim ili korunom (Krompirom). Ta ne samo da podupire proždrljivost, već dieluje takodjer na veći priraštaj kod stoke. Marvinče stvara mnogo loja, dobiva življe i jedreije meso i masnije mlieko, neimnjuh u sebi nikakvog izpreška.

Dojnicač dno se 2 kilogram 80 dg. do 3 kilogram 36 dg., pitnacač do 1 kilogram 20 dg. na dan, dapače i više, al to nije svajetno.

Pokusim je se obće dokazalo, da se zrnje neda podupno kastenom nadoknaditi, jer kasten u većih obrocih čini marvinče tromim (umorenim). Bredje sa životinje nesmiju u obće kastenom hraniti. Ja sam kao bivši upravitelj gospodarstva i sumarstva u Hrvatskoj učinio pokus kod pitanja volovah sa kastenom, to sam postigao najbolji uspjeh. Obrok po komad nije sačinjavalo iz početka više od 1 kilogram na dan, kasnije 3 kilogram, a napokon uz veći pridoatak soli 5 kilogram.

Na kasten je ne samo dobru krmivom, nego takodjer izvestnima činvalom od raznih bolestih.

Iz navedenog lahko će svaki gospodar uvijetiti, da je vriedno i koristno i za ovo pomoćno krmivo više namruti, a osobito u našoj hrvatskoj Dalmaciji i Istriji, gdje smo toliko putih vele oskudni na krmu.

Cienim, da sam dovoljno odgovorio željam mojih cienjenih prijateljah uz opazku, da im iz dna hrvatskog srea zahvaljujem na povjerenju moje malenkosti, koji me tako liepo u svojih pismih počastihše.

Pozdravljam mnogo puti i jesam Vaš odani pobratim i štovatelj

M. Vezlić

Različite viesti.

Njog. preuzviš. g. barun de Pino, dosadnji primorski namjestnik, nas je jučer dne 15. ostavio te hitrim vlakom odputovao na svoje novo mjesto, u dolajnu Austriju. Na kolodvoru našlo se sva, što ga je ljubilo i štvalo, da ga posljednji put vidi i pozdravi. I mi mu u ime istarskih Hrvatah višemo iz svega srca s Bogom! Sretan bio kud hotio!

Njog. vlsioč. ernog. knez Nikola je dne 11 na večer prispio hitrim vlakom amo u Trst sa carskih pohodah iz Beča, gdje je više danah zajedno bio predmetom najljepših očitovanjah živo simpatije od strane pučanstva, visokih državnih dostojanstvenikah i sime carske kuće, kod koje je i stanovao. Kao ono na prolazku u Beč, tako je i na povratku iz Beča bio na ovom kolodvoru, sjajno nakleum i razsvjetljen, dočekan od njog. preuzvišenosti g. namjestnika baruna de Pino i više mnjotnijih italah, kao i od slavnoh mladoh, Slovenacah, Srbah i Hrvatah, koja ga je hmgalskimi bajkama uz gromoviti „živio“ pratila do kočije. Sutradan je na Lloydovu probredu „Najndi“, uz pratnju predsjednika upravnog savjeta Lloydoda društva, posio Lloyda Arsenal i carski grad Miramar. Uprav u pu dana pako sa muln av. Karla, gdje se našla sila svieta, krunu Lloydovih probrodom „Andreas Hofer“ put Cetineja. Živio junacki knez junacko Crnogoro!

Promjene u tršćansko-koparskoj biskupiji. C. g. Petar Svetlin, župu, upravitelj u Auburu, je imenovan župnikom u istom mjestu. Preinimali su u Gospodu: dne 31. prošloga Julija, umirovljeni svećenik, c. g. Toma Gržetić u Dobrinju na otoku Krku; dne 3. ov. mj. c. g. Ivan Ballarin svećenik u Izoli; bilo mu jedvu 28 god. P. U. M.

Razpis natjecanja. C. k. Namjestništvo u Trstu razpisalo je dne 18. Augusta o. g. Br. 3876 II. natjecaj za podporu (stipendij) od godišnjih f. 84 iz istarske komaralno zaklade. Na taj stipendij imaju pravo isključivo mladici, koji su se rodili u onom djelu Istre, koji spada u Tršćansko-Koparsku biskupiju te neć javno u kojoj gimnaziji u austro-ugarscarstvu. Molbenice sa priloženimi svjedodžnim karta, ciepljenih kozičan, siromasna i zadnjih dvajuh školskih tječajah, da se pošalju kroz predpostavljeno školsko Ravnateljstvo pred. bisk. Ordinarijatu u Trst, najdalje do 1. oktobra o. god.

Iz Jelšanah nam se tuže, da im caste i putevi nis novlajaju, u najmo on što vode iz Klane u Lisac, Sušak i Novokračino, onda iz Novokračinah u Rupu i Jelšane, da su u najvećem neredu. U svakoj zemlji i u svakoj obćini ceste i putevi su prva stvar, na koju moradu paziti obćinske i zemaljske oblniti, zato svijetujemo Jelšanecem, neka se u toj stvari

obrata na svoje obćinsko poglavarstvo, a kad nebi to koristilo, na zemaljski odbor iliti juntu u Poreču.

Iz Lipa nam pišu, da se ondje dne 3. tek, u 7 sati na večer zapalila te izgorela velika staja iliti stala, a što se nije još i večć škoda pripetila te cijelo selo u pepel obratilo, da se ima zahvaliti Rujljanom, Šapljanecem, Pasjatanom i Jelšanecem, koji su u velikom broju priskočili Lipljanom na pomoć, kao i obćinskomu načelniku, koji se na prvi glas vatra sa dvima financojskim stražama u pu sata dopeljao iz Jelšanah u Lipu. Kažu da ima škode do 1300 f.

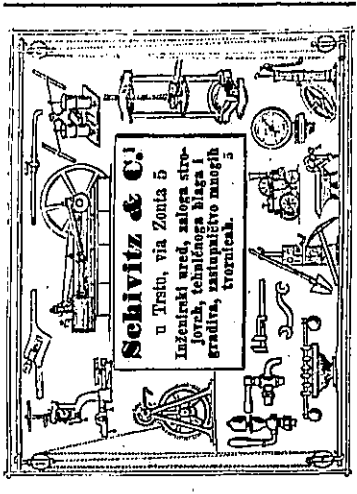
Oglas.

Školska godina 1878-79 početi će na ovdješnjem c. k. Učiteljješu 1. listopada t. g.

Uprisanje obavljat će se 29. i 30. rujna t. g. od 9 pred podne do 1 sata podnje podne. Osim toga držat će se zadnjega dana primateljni i opetovni izpiti.

Od Ravnateljstva c. k. Učiteljješa.

U Kopru, 10. rujna 1879.

Tek Novacah poleta Borse u Trstu od 1—15. septembra 1879.

Dno	Car. danak (centini)	Naplošeni	Lira ster.	Priz. sre. (uo agjo)	Dno	Car. danak (centini)	Naplošeni	Lira ster.	Priz. sre. (uo agjo)
1	5.25	9.34	11.76	—	9	5.55	9.33	11.76	—
2	5.53	9.34	11.75	—	10	5.50	9.34	—	—
3	5.24	9.33	11.75	—	11	5.56	9.33	11.78	—
4	5.54	9.34	—	—	12	5.50	9.33	11.77	—
5	5.53	9.33	11.75	—	13	5.50	9.33	11.76	—
6	5.53	9.33	11.75	—	14	—	—	—	—
7	—	—	—	—	15	—	—	—	—
8	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Pregled tršćanskoga tržišća

dne 15. Septembra 1879.

	OD		DO	
	for	flar.	for.	flar.
Vosač primorski i ugarski za 100 kg	108	—	114	—
Kafa Portoriko	72	—	85	—
S. Domingo	53	—	79	—
Rio polag vrsti	29	—	31	25
Čakar austrijski tucent	33	50	36	—
Orizje travo buhaće (Grisantome)	175	—	215	—
Narandže škrljane	3	50	4	—
Karabe puljske za 100 kg	6	50	7	—
Iorantinsko	6	—	6	50
dalmatinsko	—	—	—	—
Smokro Kalamata puljsko	15	—	—	—
Limun škrljane	100	—	108	—
Bademki iliti mandule pul. za 100 kg dalmatinske	4	50	5	50
Lešnjaci	39	—	32	—
Šljivte	22	50	24	50
Pšenica ruska	11	—	11	25
ugarska	10	50	12	—
galaška	7	—	—	—
Kukuruz (turkijski) ruski	8	—	9	—
ugarski	6	75	9	—
žit	7	—	—	—
Ječam	7	—	8	—
Zob ugarska	7	—	8	—
arbanaska	7	—	—	—
Pasulj (fašol), polag vrsti robo	10	—	11	50
Dob	—	—	—	—
Leća	12	—	14	—
Oriz talijanski legiziti (kitaški)	10	50	22	—
Vuna bosnaska morijska	116	—	16	50
arbanaska	88	—	102	—
istarska	99	—	100	—
Disko korunko javorioe	50	—	94	—
Stajorsko	44	—	75	—
Oredo	32	—	14	00
bnkovice	48	—	12	25
Ujje italij. nijlo vrsti za 100 kg	48	—	52	—
najbolje	58	—	70	—
srjednjo vrsti	—	—	—	—
dalmatinsko	8	—	44	—
istarsko	9	—	43	—
Kameno ulje u bariljah	4	75	10	—
u kasolah	13	—	—	—
Koše strojno naško suho volorje naško dalm. ist. i bos. janjeće naško za 100 kom.	166	—	185	—
dalmatinsko	107	—	134	—
kože	70	—	100	—
unveno slano za 1 kg	85	—	93	—
zube za 110 komadah, u strobu	30	—	75	—
Bakalar	28	—	28	—
Sardeli i baril za 100 kg	18	—	21	—
Vitrol modri za 100 kg	25	—	27	—
zeleni	5	—	5	50
Maslo	66	—	91	—
Laj dalmatinski i naški	37	—	58	—
Salo	—	—	—	—
Masť (sno raztopljeno)	41	—	41	50
Sianino	34	—	35	—
Rakija colitar (100 litarah)	—	—	—	—
Galfidi istarski za 100 kg	—	—	—	—
Ruj naski	8	75	9	—
istarski	8	—	8	75
Ličće od javorioe	12	—	14	—
Vinsko jogortino (Gripula) splanh	31	—	40	—
Med	26	—	30	—
Lumber (jabočice od javorioe)	12	25	13	—
Pahal baril od 100 kg	3	75	9	—
Canje (strao) za 100 kg	3	—	3	—
Katram dalmat.	14	—	16	—

Jer ja neću moći razderati, Nit ga neću k' masi protreasti,*) Jer je Ivan devet ljub ljubia, S nijednom ni noći noćevao Niti sa mnogom desetom je noći!" Nije Mara rići sproučila, Još je majki tiho govorila: „Boga tebi, stara mila majko, Daj ti meni crno zavijato, Da nevidim kud od majke sećem!" Kad su došli na srid polja tarua, Opazila tri vrbe zelene, A jedna joj trake **) zamrljalala. Da će Ivan granu odnositi, Al' je Mari glavu odnesio! „Jeli sele do boli udarac? " „Nisi, Ivo, do boli udrija Nego si me do smrti ubija. Aj začepi ovu moju ranu, Ako želiš, da ti živa dodjem, Živa dodjem u bile dvoroye! Boga tebi, mili moj Ivane, Jesu l' dugo bijeli dvoroyi? " „Vidiš, sele, godi snuce zabnjaja? " „Ala živa u nje ti nedodjem!" " "Došli jesu u bile gradove,

Zajde vanka Ivanovi čako: „Boga tebi, mili moj Ivane, Gdi je tebi tvoje obećanje? " „Vidiš ovdje, gdi na konju jaše: Tanku mi je, tanku ter visoku, Bliđih lieah i crnih oćeah! " "Zadje vanka majka Ivanova: „Boga tebi, mili moj Ivane, Gdt je tebi obećanje tvoje? " „Vidiš ovdje, gdi na konju jaše: Tanku mi je, tanku ter visoku, Bilih lieah a crnih oćeah! Boga tebi, stara moja majko, Čitit ju za bilo nućice, Povedi ju u bile kamare, U kamare na melike postelje, Doklo dodje doba za večerat. Trudna je mlada puta pošnila, Da mi mlada naradna ni bila." — Došla doba, da večerat gredu, Ido vrat je njena sekrvica: „Ustan' gori, lipa sekro moja, Došla doba, da večerat gremo! " Ni mi sekro glasa ni spomenka. Ide zvat ju Ivo mladodjenja: „Ustan' gori, lipa ljubo moja, Došla doba, da večerat gremo!" Ni mi ljube glasa ni spomenka: Žute kose na kovertu vise, Žlaturan prsten u krivci plava. „Plivaj, plivaj modri moj prstenko, Dok propinvaš tri vodice mutne,

Skupa će nam zvona pozvoniti! " To dočuju lipe Mara majka, Parala je *) , da je Mara kćerku, Ivanovu kćerku porodila, Al' se Mara s dušom razalolila! — Isto.

CLIII.

Nank Bodulkaun.

Bodulćice, po Bogu sestrice, Kad tancate u noge gledajte, Ne gledajte u lice junako, U junaku j' vira i nevira: Dokler ljubi, dotad viru dnje, Kao obljubi, onda viru zgubi, Kako meni Karlović Ivane! On se seće po Lovatna grade I on meni bilu knjiga piše: „Bora tebi, divojica mlada, „Ko bi ti se srićna namirila, Ožani se, neufaj se va me: Ja sam našal drugu ljubu za me Puno bolju, puno bogatiju I boljega roda porojuu! " A ja sam nu poručala mlada: „Oj Ivane, novirno kolino,

Kako si me mladu prevario, Kako onu jabuku rumenu Oterganu, a ne uzrišanu, Ugrizenu a ne pojidenu! Postilja ti ne dno mora bila, Majka tebe nigda nevidila, Sestrica te brzo požalila, Ljuba ti se u Erno zavlila Zemljica te višo nenosila! " Malo j' tomu vrime postajalo, Razbol se mlajahan junako, Od groznice bola velikoga, Od bolesti priboliti noće. — Divojki se srića namirila, Nju su mladu svatoyi vodili Mimo dvora prvoga junaka, Ter mu baca crne oći va dvor. To j' vidila junakova majka I svoga je sinka zazivala: Vidiš, sinko, prva srića tvoja! Al' joj veli žalosnan junako: Da s' omuka, mila majko moia, Ti si kriva, da ni ljuba moja! Mertav junak črnaj zemlji pada. — Tako buđi svakoij drugoj majki, Ka se neda sinom oženiti, Da se ženu kamo njiu j' volja!

Prisbio Ivo Karabatić.

*) Prije nego li u crkvu iđu, protrešću istarsko seljakino svoje odloco.

**) Trak = vrpca. Kod tječajanja nosi nerjstosa vjonake, sa kojega visg raznobojne vrpce, ponajviše crveno tako, da jim se lice i nosiat.

*) Mislila je.